DELE AF FORMUERET – SOMMEREKSAMEN 2014

Opgave nr. 1

Fra lokaler i det centrale Aarhus drev Asger Asgaard en voksende butik med blandt andet køb og salg af kostumer til rollespil, med særlig vægt på nordisk mytologi og vikingetiden. Asger havde tre ansatte, herunder Brynulf Bragesnak, der i 2011 havde fået titlen »prokurist« i Asgers forretning.

I begyndelsen af april 2014 skulle Asger deltage i en stor messe i Atlanta, USA. Forinden afrejsen havde Asger den 2. april 2014 modtaget sålydende brev fra Carl Callesen:

> »Den 1. april 2014. Kære Asger. Jeg vil gerne købe et *full set* »Nordiske guder« til en kostumefest, jeg skal holde i august. Styk-prisen for disse kostumer er 500 kr., men når jeg køber så mange på én gang, bør jeg få rabat. Jeg vil give 10.000 kr. for hele molevitten. Levering medio juli. Svar senest den 6. april. Venlig hilsen Carl.«

Asger lod brevet ligge på bordet i butikkens baglokale, der var hans og Brynulfs kontor. Brynulf vidste, at der var 28 kostumer i et fuldstændigt sæt »Nordiske guder«, og syntes, at 4.000 kr. i rabat var for meget. Han sendte derfor den 3. april 2014 sålydende svar, der kom frem til Carl dagen efter:

> »Den 3. april 2014. Kære Carl. Tak for dit brev. Vi kan ikke gå med på en pris på 10.000 kr., men til 11.500 kr. har du en aftale. Det svarer til, at du får 5 kostumer helt gratis! Levering medio juli ok. Venlig hilsen Brynulf.«

Vel ankommet til Atlanta kom Asger i tanke om, at han ikke havde fået svaret Carl vedrørende kostumerne. Han sendte derfor den 5. april 2014 sålydende e-mail til Carl:

> »Kære Carl. Tak for dit tilbud, som jeg hermed accepterer. Levering medio juni intet problem. Venlig hilsen Asger.«

Ved en skrivefejl var »juli« blevet til »juni« i mailen, som korrekt angav at være afsendt 5. april 2014 20:58 (US Standard Eastern Time), men som på grund af NSA's

tekniske indgreb i internettet først kom frem til Carl 7. april 2014 14:07 (dansk tid).

Carl foretog sig intet i anledning af beskederne fra Asger og Brynulf. Da Asger kom tilbage til Aarhus den 10. april 2014, kom hele begivenhedsforløbet for en dag. Asger påstod principalt, at Carl var bundet til at købe det fulde sæt kostumer for 11.500 kr., subsidiært for 10.000 kr. Levering kunne ske, når Carl ønskede det – i juni eller juli. Carl påstod, at han ikke var bundet af noget som helst.

Hvorledes er retsstillingen mellem Asger og Carl?

Den 4. april 2014 havde Drude Damm indfundet sig i Asgers butik for at sælge nogle mindre hørtæpper med indvævet runeskrift. Drude, der var iført en stramtsiddende lærredssærk og kastede med sit lange blonde, med vilde blomster udsmykkede hår, alt imens hun skælmsk nynnede »Drømte mig en drøm i nat«, var mere, end Brynulf kunne stå for. Han gik derfor straks ind på at tage 20 tæpper i kommission på vilkår, at de skulle sælges for 1.000 kr. pr. stk., og at provisionen skulle være på 10 %. I sin Christiania-cykel havde Drude kun 5 hørtæpper med, som Brynulf fik overgivet, og de aftalte, at hun skulle komme med resten inden for en uge.

Den 7. april 2014 indgik Brynulf aftale med Esbern Elvergrøn om, at denne købte de 20 hørtæpper for 900 kr./stk. eller i alt 18.000 kr. Esbern skulle afhente og betale for alle 20 tæpper, når de sidste 15 var blevet leveret.

Dagen efter, den 8. april 2014, ankom Drude på sin cykel til Asgers butik med de sidste 15 tæpper. Drude lod tæpperne blive i Christiania-cyklen og gik ind i butikken, hvor Brynulf straks ringede til Esbern og meddelte ham, at alle tæpper nu var fremme. Drude, der opfangede, at salgsprisen var lavere end aftalt mellem hende og Brynulf, styrtede ophidset ud af butikken og cyklede af sted med sine 15 tæpper igen. Senere samme dag kontaktede Drude Asger og Brynulf og krævede de 5 tæpper tilbage og nægtede at levere flere. Esbern ville have »flest mulige tæpper« udleveret og ville anlægge sag mod Drude, Asger og/eller Brynulf, hvis han ikke fik alle 20.

Hvorledes er retsstillingen mellem Drude og Esbern? Hvem skal Esbern anlægge en eventuel sag om tæpperne imod?

Løsningseksempel til opgave nr. 1

1. Retsstillingen imellem A og C (kostumesættet »Nordiske guder«)

C's henvendelse til A er et tilbud (om køb). Acceptfristen er angivet til den 6. april 2014.

B har som prokurist i A's forretning fuldmagt til at svare på tilbud, det være sig at acceptere eller afslå sådanne, jf. lov om erhvervsdrivende virksomheder § 7. B afgiver en uoverensstemmende accept, og B *kan* ikke tro, at accepten er overensstemmende. Allerede derfor påhviler der ikke C nogen reklamationspligt i medfør af AFTL § 6, stk. 2. B's accept er i medfør af AFTL § 6, stk. 1, et afslag i forbindelse med et nyt tilbud. Det nye tilbud behøver C ikke at besvare. Afslaget indebærer, at C's tilbud dermed er bortfaldet, jf. AFTL § 5.

A's svar er en accept af C's tilbud. Da dette tilbud imidlertid er bortfaldet, jf. AFTL § 5, kan A's accept ikke bringe en aftale i stand. *Enhver diskussion af, om A's accept er for sen, om C i den anledning skal reklamere, om A's accept er uoverensstemmende, og om C i den anledning skal reklamere, er dermed irrelevant.*

(Da også irrelevante spørgsmål kan besvares mere eller mindre korrekt, skal løsningerne på de anførte spørgsmål dog gives her: Accepten er for sen, men A går ud fra, at den er rettidig, og C bør indse dette. Der ville derfor have påhvilet C en reklamationspligt i medfør af AFTL § 4, stk. 2. Accepten er uoverensstemmende (»medio juni« ≠ »medio juli«), men C bør i det mindste indse, at A mener at have accepteret overensstemmende (»intet problem«), og bør også overveje, om der kan foreligge en trykfejl. Hertil kommer, at levering iht. A's accept endog kan ske *tidligere* end ifølge C's tilbud. Der kan derfor ikke være tvivl om, at der ville have påhvilet C en reklamationspligt enten i medfør af AFTL § 6, stk. 2, eller i medfør af almindelige loyalitetssynspunkter, *hvis ikke C's tilbud allerede var bortfaldet som følge af B's afslag).*

Der kan ikke påhvile C en loyalitetsbetonet reklamationspligt som følge af A's e-mail: Fuldmægtigens retshandel er uden videre forpligtende for fuldmagtsgiveren, og afslaget fra B svarer dermed fuldstændig til et afslag fra A selv. (Det må i øvrigt også være A's problem, at han ikke kommunikerer tilstrækkelig hyppigt med sin fuldmægtig, B).

2. Retsstillingen mellem D og E (de 5 tæpper)

B har på A's vegne indgået en kommissionsaftale med D. En sådan aftale falder inden for, hvad en prokurist kan binde forretningsindehaveren til.

Ved aftalen med E tilsidesætter B det *limitum*, der er aftalt med D. Der er intet grundlag for at antage, at E er i ond tro herom, og E eksstingverer dermed D's ejendomsret, jf. KMSL § 54, stk. 1, da tæpperne er i kommissionærens besiddelse (A's butik) ved aftaleindgåelsen.

E har krav på de 5 tæpper mod at betale den aftalte pris. (I det indbyrdes forhold mellem A og D – som der ikke spørges om – må A betale D 900 kr. pr. tæppe, hvorved resultatet for hende netto bliver det samme, som hvis limitum var overholdt: 1.000 kr. ÷ 10 %).

3. Retsstillingen mellem E og henholdsvis D, A og B (de 15 tæpper)

E ønsker også de resterende 15 tæpper udleveret, men opfylder her ikke eksstinktionsbetingelsen om, at tæpperne var i kommissionærens besiddelse ved aftaleindgåelsen, jf. KMSL § 54, stk. 1. Den omstændighed, at B ringer og siger, at tæpperne er fremme, ændrer ikke herved. D har ikke sluppet rådigheden over tæpperne og cykler af sted med dem igen.

E står ikke i noget retsforhold til D. Formentlig ved han ikke engang, at der foreligger kommission, men selv hvis han gør, kan han ikke rette noget krav imod kommittenten (D), jf. KMSL § 56, stk. 1. E har indgået aftalen med B, men B handler som prokurist for A. Om B udtrykkeligt har nævnt dette over for E eller ej, er ligegyldigt, da det ligger i aftalesituationen, at E's medkontrahent er A's forretning, dvs. A. E skal derfor anlægge en eventuel sag i anledning af manglende levering af de 15 tæpper mod A.

Litteratur (pensum): *Lennart Lynge Andersen og Palle Bo Madsen:* Aftaler og mellemmænd, 6. udg. (2012) s. 46 f., s. 65 ff., s. 286 f., s. 292 f., s. 307 f. og s. 308 ff.

Opgave nr. 2

Store Bededag, fredag den 16. maj 2014, skulle den 13-årige Konrad konfirmeres. Festen skulle holdes i Åbyhøj Forsamlingshus, og til at hjælpe med servering af mad, afrydning af borde osv. skaffede Konrads mor, Mie Magnussen, hjælp fra unge mennesker, som boede i nærheden, herunder den 19-årige gymnasieelev Anne Als. Mie og Anne aftalte, at Anne skulle have 60 kr. i timen for hjælpen. Det blev desuden aftalt, at Anne skulle betale 50 kr. pr. del, hvis hun i forbindelse med arbejdet kom til at smadre noget af Mies service.

Da Anne ankom til forsamlingshuset for at servere, opdagede hun, at hendes hvide bluse havde fået en stor flænge foran af lynlåsen i hendes jakke. Mie tilbød straks, at Anne kunne låne en bluse af hende, da Mie ønskede, at serveringspersonalet »skulle se ordentligt ud«.

Da konfirmationsfesten var godt i gang, skulle Anne servere sovs til hovedretten for en gæst, Gitte Grå. Netop som Anne gik frem imod Gitte, der sad ved bordet med ryggen til, snublede Anne ved et øjebliks uopmærksomhed i en fold på Gittes kjole og faldt. I faldet tabte hun sovseskålen, som gik i tusind stykker, mens al sovsen landede i skødet på Gitte.

Sovseskålen havde en genanskaffelsesværdi på 200 kr. Også den lånte bluse, som Anne havde på, blev helt ødelagt i faldet. Blusens genanskaffelsesværdi var 800 kr.

Gitte fik nogle alvorlige forbrændinger på lårene, som bevirkede, at hun måtte gå til behandlinger og ikke kunne passe sin damefrisørsalon i 3 uger. Hun led herved et indtægtstab på 30.000 kr., som var dækket af en sygedriftstabsforsikring, som Gitte havde tegnet i forsikringsselskabet Safe.

Gittes festkjole blev helt ødelagt. Kjolen havde Gitte haft i fire år, og hun havde brugt den flittigt ved enhver given lejlighed. Kjolen havde i 2010 kostet 4.500 kr., og en tilsvarende kjole kostede i maj 2014 6.000 kr. i butikkerne.

Gittes taske, som stod ved siden af Gittes stol, blev plettet af sovs og var dermed også helt ødelagt. Tasken havde en genanskaffelsesværdi på 2.000 kr. Tasken

var dækket af en særlig forsikring, som Gitte havde tegnet i forsikringsselskabet Fair.

Hvorledes er parternes erstatnings- og forsikringsretlige stilling?

Der skal ikke tages stilling til størrelsen af eventuelle personskadeerstatnings- og godtgørelseskrav.

Løsningseksempel til opgave nr. 2

1. Skaden på Gittes kjole

Anne har handlet simpelt uagtsomt ved i »et øjebliks uopmærksomhed« at snuble over en fold i Gittes kjole.

Mellem Anne og Mie består der et over-/underordnelsesforhold, idet Mie har instruktionsmyndigheden (hun afgør f.eks., hvilket tøj Anne skal bære under udførelse af serveringsjobbet), og Mie betaler Anne løn. Mie hæfter dermed som udgangspunkt i henhold til DL 3-19-2 for de skader, som Anne måtte forvolde på tredjemand (Lærebogen s. 144 f.).

Gitte kan rette sit erstatningskrav mod Anne, som handler simpelt uagtsomt, og mod Mie, som hæfter for skaden i medfør af DL 3-19-2. Annes erstatningsansvar bortfalder dog, jf. EAL § 23, stk. 1 og 2. Der lægges herved vægt på »arbejdstagerens stilling« (Annes underordnede stilling) og den »udviste skyld« (Anne har kun handlet simpelt uagtsomt) (Lærebogen s. 156 ff.). Mie skal som arbejdsgiver bære tabet endeligt.

Prisen for kjolen i 2010 (4 år tidligere) var 4.500 kr. Prisen er i 2014 steget til 6.000 kr. Eftersom kjolen er totalskadet (»helt ødelagt«), udgør Gittes tab som udgangspunkt 6.000 kr., som er genanskaffelsesprisen på tidspunktet for skadens indtræden. Da der er tale om en personlig brugsgenstand, fører princippet i forsikringsaftalelovens § 37, stk. 2, til, at der kun skal ske fradrag for værdiforringelsen ved alder og brug mv., hvis kjolens nytteværdi er væsentlig nedsat, hvilket der ikke er noget grundlag for at antage. Gittes krav mod Mie udgør dermed 6.000 kr. (Lærebogen s. 321 f.).

2. Skaden på Gittes taske (2.000 kr.)

Gittes forsikring i forsikringsselskabet Fair dækker i første omgang skaden på tasken. Herefter er spørgsmålet, om Fair har regres mod en eventuel skadevolder, jf. EAL § 22, stk. 1 (Lærebogen s. 455 f.).

Anne har handlet simpelt uagtsomt, jf. ovenfor under pkt. 1. Annes ansvar for skaden på tasken bortfalder i henhold til EAL § 19, stk. 3, eftersom skaden er dækket af en tingsforsikring (Lærebogen s. 156 og 457 f.).

Mie hæfter som udgangspunkt i henhold til DL 3-19-2 for de skader, som Anne måtte forvolde på tredjemand, jf. ovenfor under pkt. 1 (Lærebogen s. 144 f.).

Mies ansvar bortfalder dog, jf. EAL § 19, stk. 1, da Mie ikke har handlet uagtsomt i relation til den skete skade. Mie er ganske vist arbejdsgiver for Anne, men Mie handler ikke erhvervsmæssigt, da Anne skal hjælpe i privat regi (servering til en konfirmationsfest), sml. EAL § 19, stk. 2, nr. 2 (Lærebogen s. 454).

Forsikringsselskabet Fair har dermed ikke regres, jf. EAL § 22, stk. 1.

3. Gittes forbrændingsskade

Gitte har krav på godtgørelse for svie og smerte, jf. EAL § 3, da hun er sygemeldt og går til behandlinger i 3 uger. Hendes indtægtstab har karakter af tabt arbejdsfortjeneste, jf. EAL § 2. Det er ikke oplyst, at Gitte får varigt mén af forbrændingsskaden, sml. EAL § 4 (Lærebogen s. 336 ff.).

Gittes indtægtstab er dækket af hendes sygedriftstabsforsikring i forsikringsselskabet Safe. Der er tale om en personforsikring med karakter af en skadesforsikring, idet den dækker præcis det indtægtstab, som Gitte lider som følge af skaden. Gitte har derfor ikke noget krav på erstatning for tabt arbejdsfortjeneste mod Mie/Anne, jf. EAL § 2, stk. 2 (Lærebogen s. 339). Det følger af EAL § 22, stk. 2, at Safe ikke har regres (Lærebogen s. 456).

Gitte kan rette sit krav på godtgørelse for svie og smerte mod Anne, som har handlet simpelt uagtsomt, og mod Mie, som hæfter for skaden i medfør af DL 3-19-2, jf. ovenfor under pkt. 1. Annes ansvar bortfalder dog, og Mie skal som arbejdsgiver bære tabet, jf. EAL § 23, stk. 1 og 2, og ovenfor under pkt. 1.

4. Skaden på sovseskålen (200 kr.)

Mie og Anne har inden skadens indtræden aftalt, at Anne skal betale »50 kr. pr. del«, hvis hun kommer til at smadre Mies porcelæn under udførelsen af arbejdet. Aftalen, som indebærer en fravigelse af EAL § 23, er ugyldig, jf. EAL § 27, stk. 2, 1. pkt. (Lærebogen s. 160 og 480).

Anne har handlet simpelt uagtsomt, men hendes ansvar bortfalder i medfør af EAL § 23, stk. 3, jf. § 23, stk. 1, og ovenfor under pkt. 1 om »arbejdstagerens stilling« og »den udviste skyld«.

5. Skaden på blusen (800 kr.)

Anne har lånt blusen af Mie, og det bør derfor overvejes, om hun bærer et objektivt ansvar for at tilbagelevere det lånte i uskadt stand. Et objektivt ansvar i henhold til DL 5-8-1 forudsætter, at lånet af blusen udelukkende er i låntagerens/Annes interesse, hvilket ikke er tilfældet her. (Også Mie har som vært for konfirmationsfesten en interesse i, at serveringspersonalet ikke render halvnøgent rundt) (Lærebogen s. 150).

Anne handler simpelt uagtsomt, men hendes ansvar bortfalder i medfør af EAL § 23, stk. 3, jf. § 23, stk. 1, og ovenfor under pkt. 1 om »arbejdstagerens stilling« og »den udviste skyld«.

»Lærebogen« er: *Bo von Eyben og Helle Isager:* Lærebog i erstatningsret, 7. udgave (2011).